

V. PRILOGE

1. Temeljni izrazi

Formalno izobraževanje so procesi učenja, ki vodijo k pridobitvi formalne izobrazbe, javnoveljavne izobrazbe – to pomeni, da se spremeni posameznikov izobrazbeni ali kvalifikacijski status. Formalno izobraževanje daje javnoveljavno diplomo, spričevalo ali certifikat.

Izobraževanje odraslih obsega izobraževanje, izpopolnjevanje, usposabljanje in učenje oseb, ki so izpolnile osnovnošolsko obveznost in si želijo pridobiti, posodobiti, razširiti in poglobiti znanje, vendar pri tem izobraževanju nimajo statusa učenca, dijaka in študenta, ter oseb, ki so stare vsaj 15 let, če ni mogoče ugotoviti, ali so končale osnovnošolsko izobraževanje oziroma izpolnile osnovnošolsko obveznost, ali če niso končale osnovnošolskega izobraževanja oziroma izpolnile osnovnošolske obveznosti zaradi izjemnih okoliščin, zaradi katerih je bilo ogroženo njihovo življenje ali zdravje (na primer vojna, naravne nesreče).

Izobraževanje pomeni šolanje oziroma izobraževanje ljudi, ki najpogosteje poteka v izobraževalnih ustanovah; proces, ki ljudem omogoča pridobivanje znanja, razvijanje spretnosti, pridobivanje navad in usposobljenosti za delovanje; stopenjski proces, v katerem posameznik z učenjem pridobiva znanje in spretnosti ter širi svoje razumevanje in zmožnosti.

Izpopolnjevanje je kratkotrajno usposabljanje z natančno določenim ciljem, ki praviloma sledi začetnemu izobraževanju ali usposabljanju in je namenjeno dopolnjevanju, izboljšanju ali posodabljanju znanja, spretnosti in/ali zmožnosti, pridobljenih v prejšnjem izobraževanju.

Zmožnost (kompetenca):

Zmožnost se je uveljavila kot slovenski prevod za izraz kompetenca (v nadaljnjem besedilu: zmožnost). Označuje lastnost posameznika, da ustrezno uporabi učne dosežke v različnih okoliščinah (izobraževanje, delo, osebni ali poklicni razvoj). Ni je mogoče omejiti zgolj na kognitivno dimenzijo (uporabo teorije, konceptov in tacitnega ali skritega znanja). Vsebuje tudi uporabni vidik (vključno z različnimi spretnostmi), motivacijske in vrednotne orientacije, stališča, čustva in druge socialne in vedenjske sestavine. Zmožnosti predstavljajo notranje mentalne strukture – v smislu sposobnosti, kapacitete in dispozicij, ki so lastnost posameznika.

(Izhodišča za pripravo javnoveljavnih izobraževalnih programov za odrasle 2020 in Smernice za izvajanje svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih, ki se izvaja kot javna služba 2020)

Javna služba na področju izobraževanja odraslih zajema izvajanje programa OŠO in svetovalno dejavnost. Javno službo izvajajo javne organizacije za izobraževanje odraslih, vključene v javno mrežo javnih organizacij za izobraževanje odraslih.

Kvalifikacija je rezultat procesa ocenjevanja in priznavanja pristojnega organa, ki odloči, da je posameznik dosegel učne izide v skladu z določenimi standardi.

Neformalni izobraževalni program za odrasle je splošnoizobraževalni program, po katerem se ne pridobita ne javnoveljavna izobrazba ne poklicna ali dodatna kvalifikacija. Rezultati neformalnega izobraževanja se lahko ovrednotijo in vodijo v potrjevanje (certifikacijo).

Poklicne zmožnosti je sopomenka za izraz poklicne kompetence: to so zmožnosti, ki jih posameznik potrebuje za uspešno delovanje na nekem poklicnem področju.

Pismenost je zmožnost posameznikov, da razumejo, oblikujejo (ustvarjajo) in uporabljajo pisna in ustna besedila.

Spretnost (veščina) Ob znanju so spretnosti, za katere se pogosto uporablja tudi izraz veščine, tista sestavina zmožnosti, ki jo je mogoče neposredno meriti. Spretnosti skupaj s pridobljenim znanjem, izkušnjami in razvitimi sposobnostmi omogočajo posamezniku reševanje težav, opravljanje določene naloge ali dela.

Strokovni delavec v javni poklicni ali strokovni šoli so učitelji in izvajalci splošnoizobraževalnih predmetov in strokovnoteoretičnih predmetov oziroma strokovnih modulov, predavatelji višjih strokovnih šol, učitelji praktičnega pouka in spretnosti, svetovalni delavci, knjižničarji, mojstri, organizatorji izobraževanja odraslih, laboranti, inštruktorji, organizatorji praktičnega izobraževanja in drugi.

Zmožnost je sopomenka za izraz kompetence, ki je sinteza temeljnih spretnosti in pogoj za delovanje posameznika v sodobni družbi znanja. Označuje lastnosti posameznika, da ustrezno uporabi učne dosežke v različnih okoliščinah (izobraževanje, delo, osebni ali poklicni razvoj). Ni je mogoče omejiti zgolj na kognitivno dimenzijo (uporabo teorije, konceptov in tacitnega ali skritega znanja). Vsebuje tudi uporabni vidik (vključno z različnimi spretnostmi), motivacijske in vrednotne orientacije, stališča, čustva in druge socialne in vedenjske sestavine. Zmožnosti predstavljajo notranje mentalne strukture v smislu sposobnosti, kapacitete in dispozicij, ki so lastnost posameznika. (Izhodišča za pripravo javnoveljavnih izobraževalnih programov za odrasle 2020 in Smernice za izvajanje svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih, ki se izvaja kot javna služba 2020)

Udeleženec izobraževanja odraslih je oseba, ki se vpiše oziroma vključi v izobraževalni program za odrasle oziroma dejavnosti na področju izobraževanja odraslih. Udeleženec izobraževanja odraslih, ki se izobražuje po javnoveljavnih programih osnovnošolskega, poklicnega, srednjega in višjega strokovnega izobraževanja, ima pravico do zdravstvenega varstva iz obveznega zdravstvenega zavarovanja v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje, in pravico do drugih ugodnosti ter pravice v skladu s posebnimi predpisi, če ni v delovnem razmerju, prijavljen kot brezposelna oseba ali se ne izobražuje v skladu s predpisi o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti.

Učenje je proces, v katerem posameznik postopno usvaja podatke, zamisli in vrednote in s tem pridobiva znanje, veščine, spretnosti in/ali zmožnosti.

Usposabljanje je oblika praktičnega izobraževanja, v kateri je v ospredju pridobivanje praktičnih spretnosti, ki so potrebne za opravljanje določenega dela, in praviloma ni povezano z zahtevnejšimi intelektualnimi operacijami ali strokovno teorijo. Poteka kot praktični pouk ali kot praktično usposabljanje z delom in tudi kot delovna praksa ali kot neposredno usposabljanje v procesu dela ali uvajanje v delo.

Vseživljenjska karierna orientacija zajema dejavnosti, ki omogočajo prepoznavanje sposobnosti, zmožnosti in interesov za sprejemanje odločitev na področju zaposlovanja, izobraževanja, usposabljanja in izbire poklica ter omogoča vodenje življenjskih poti tako, da se posamezniki teh sposobnosti in zmožnosti naučijo in jih uporabljajo.

Vseživljenjsko učenje je vse učenje v celotnem posameznikovem življenju, katerega cilj je izboljšanje ravni znanja, spretnosti, veščin, zmožnosti in/ali kvalifikacij zaradi osebnih, družbenih in/ali poklicnih razlogov.

Vseživljenjsko izobraževanje je izraz, s katerim v slovenščini poimenujemo organizirani del vseživljenjskega učenja. (Muršak, 2012).

2. Državni in mednarodni strateški in programski dokumenti

1. Strategija razvoja Slovenije 2030

Osrednji cilj SRS 2030 je zagotoviti kakovostno življenje za vse. Uresničuje se z uravnoteženim gospodarskim, družbenim in okoljskim razvojem, ki ustvarja možnosti in priložnosti za sedanje in prihodnje rodove. »Učenje za in skozi vse življenje« je ena izmed petih strateških usmeritev države za doseganje osrednjega cilja »kakovostno življenje za vse«. Usmerjenost k povečanju produktivnosti je tesno povezana z razvojem človeških virov, inovacijsko sposobnostjo in ravno digitalizacije ter institucionalno učinkovitostjo in spodbudnim poslovnim okoljem. Raven izobrazbe prebivalstva se je v zadnjih desetletjih precej izboljšala, ostajajo pa neskladje med ponudbo in povpraševanjem po znanju in spretnostih na trgu dela. Demografske spremembe bodo zahtevale povečanje delovne aktivnosti starejših, zato neustrezna izobrazbena struktura zaposlenih skupaj s skromnim sodelovanjem med podjetji in raziskovalnim sektorjem neugodno vpliva na inovacijsko aktivnost podjetij. SRS 2030 vključuje tudi cilje trajnostnega razvoja za uresničevanje globalnega razvojnega načrta Agende za trajnostni razvoj do leta 2030, sprejete v okviru Organizacije združenih narodov (Agenda 2030),⁶⁹ ki jih je sprejel tudi Svet EU.⁷⁰

2. Strategija dolgožive družbe

Strateški cilji za uresničitev vizije, ki izhajajo iz stanja in sprememb v demografski strukturi prebivalstva, so: 1. blaginja vseh generacij ter dostojno in varno bivanje v domačem okolju z upoštevanjem visoke ravni človekovih pravic; 2. vključenost vseh generacij v gospodarsko, družbeno, socialno in kulturno življenje v skladu z njihovimi željami in potrebami ter medgeneracijsko sožitje; 3. ohranjanje in izboljšanje telesnega in duševnega zdravja ljudi vseh starosti.

3. S4 – Slovenska strategija pametne specializacije

Ta strategija je podlaga za osredotočenje razvojnih vlaganj na področja, kjer ima Slovenija kritično maso znanja, kapacitet in zmožnosti ter na katerih ima inovacijski potencial za umeščanje na globalne trge. Ob tem je treba poudariti dejstvo, da je bila slovenska strategija ena prvih v EU, ki so v okviru svežnja ukrepov kot najmanj enakovredno drugim področjem (kakršna so vlaganja v raziskave in razvoj ter spodbujanja podjetništva in inovativnosti) opredelile vlaganja v razvoj človeških virov, predvsem v okviru izobraževalnega procesa s spodbujanji ustvarjalnosti in inovativnosti ter odprtih inovativnih učnih okolij po vsej vertikali.

Na področju razvoja človeških virov tako opredeljuje ključne izzive, ki jih obravnavajo ukrepi:

- zagotovitev dovolj strokovno usposobljenega kadra, ki odgovarja potrebam gospodarstva;
- prispevanje k povečevanju dodane vrednosti s spodbujanjem oblikovanja novih organizacijskih in poslovnih modelov pri delu s človeškimi viri v podjetjih;
- ozaveščanje in povezovanje socialnih partnerjev ter drugih deležnikov z namenom prepoznavanja njihove vloge pri podpori tem procesom.

4. Smernice za izvajanje ukrepov APZ za obdobje 2021–2025

Te smernice so okvir izvajanja APZ in kažejo usmeritve razvoja ukrepov in programov na tem področju. APZ sledi priporočilom OECD in Evropske komisije (v

nadaljnem besedilu: EK). Temeljni cilji so povečanje delovne aktivnosti ranljivih skupin brezposelnih, njihov hitrejši prehod na trg dela in preprečevanje dolgotrajne brezposelnosti ter zmanjšanje vrzeli med potrebnimi in dejanskimi veččinami iskalcev zaposlitve.

5. Nacionalna strategija za razvoj bralne pismenosti 2019–2030

Cilji razvoja bralne pismenosti, ki veljajo tudi za odrasle, so:

- ustvarjanje učinkovitega družbenega okvira za razvijanje bralne pismenosti;
- razvijanje bralne pismenosti posameznikov in posameznic, ki imajo v različnih življenjskih obdobjih različne vloge, potrebe in zahteve, ter tako omogočanje stalnega razvoja družbe in gospodarstva;
- povečevanje dostopnosti do knjig in drugega bralnega gradiva in
- v okviru formalnega, neformalnega in priložnostnega učenja spodbujanje razvoja bralne pismenosti in bralne kulture pri odraslih.

6. Smernice za izvajanje Strategije spretnosti za Slovenijo za upravljanje izobraževanja odraslih v Sloveniji

Leta 2017, po končanju prve faze Strategije spretnosti v Sloveniji, je OECD objavil dokument, ki je rezultat medresorskega sodelovanja. Dokument vključuje ocenjevanje stanja spretnosti v Sloveniji ter pripravo in izvedbo akcijskega načrta. V oceni stanja spretnosti je bilo prepoznanih devet izzivov na področju razvoja in uporabe spretnosti in podan predlog za obravnavo v drugi fazi: učinkovito in vključujoče upravljanje spretnosti. Smernice za upravljanje izobraževanja odraslih v Sloveniji obsegajo priporočila: 1. sodelovanje med ministrstvi; 2. učinkovito povezovanje med ministrstvi in lokalnimi skupnostmi ter regionalnimi strukturami; 3. učinkovito povezovanje in delovanje med ministrstvi in različnimi deležniki. Namen smernic je izboljševanje sposobnosti odraslega prebivalstva Slovenije za izboljšanje lastnosti in spretnosti za delo in življenje ter dejavno sodelovanje v družbi.

7. Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030 (ReNPVO20–30)

Nacionalni program varstva okolja za obdobje 2020–2030 (v nadaljnjem besedilu: NPVO 2020–2030) z vizijo ohranjena narava in zdravo okolje v Sloveniji in zunaj nje omogoča kakovostno življenje zdajšnjim in prihodnjim generacijam, določa usmeritve, cilje, naloge in ukrepe deležnikov varstva okolja:

- dolgoročne usmeritve, cilje, naloge in ukrepe varstva okolja;
- dolgoročne usmeritve, cilje, naloge in ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot (Nacionalni program varstva narave);
- državno politiko upravljanja voda (Nacionalni program upravljanja z vodami);
- ukrepe za doseganje ciljev Strategije razvoja Slovenije 2030, ki med strateškimi usmeritvami za doseganje kakovostnega življenja prepoznava tudi ohranjeno zdravo naravno okolje;
- usmeritve za načrtovanje in izvajanje politik drugih sektorjev, ki vplivajo na okolje;
- usmeritve in ukrepe za izpolnjevanje mednarodnih razvojnih zavez (predvsem Agende za trajnostni razvoj do leta 2030);
- usmeritve in ukrepe za izpolnjevanje mednarodnih zavez na področju varstva okolja, ohranjanja narave in upravljanja voda.

3. Mednarodni dokumenti in priporočila

ReNPIO 2022–2030 je usklajen z evropskimi strateškimi dokumenti glede poslanstva, vizije, ciljev, ciljnih skupin, prednostnih področij, ukrepov in instrumentov za sofinanciranje. Na ravni EU sta področje izobraževanja odraslih kot tudi VŽU opredeljena v strateških in programskih dokumentih, ki opredeljujejo strateške usmeritve in priporočila

državam članicam. Države članice po načelu subsidiarnosti te usmeritve umeščajo v svoje družbene in gospodarske strategije, dokumente, programe oziroma akcijske načrte.

1. Agenda 2030

EU je za področje trajnostnega razvoja zavezana svoji vodilni vlogi pri izvajanju Agende 2030, ki je bila sprejeta v Združenih narodih. EK je novembra 2016 predstavila svoj strateški pristop k izvajanju Agende 2030 in pojasnila, kako deset političnih prednostnih nalog EK prispeva k izvajanju Agende 2030. Krovni dokument obravnava dolgoročno vzdržno rast in razvoj. Četrty cilj med 17 cilji trajnostnega razvoja Agende 2030 je »kakovostno izobraževanje«, opredeljeno kot »vsem enakopravno zagotoviti kakovostno izobrazbo ter spodbujati možnosti vseživljenjskega učenja za vsakogar«.

2. Evropski zeleni dogovor

To je krovni dokument EK za vzpostavitev prve podnebno nevtralne celine. Da bi Evropa zmogla ta izziv, potrebuje novo strategijo za rast in preoblikovanje EU v sodobno gospodarstvo, v katerem do leta 2050 ne bo več neto izpustov toplogrednih plinov; gospodarska rast ne bo vezana na rabo virov in v katerem nihče ne bo prezrt. Ta cilj bo dosežen s spremembo podnebnih in okoljskih izzivov v priložnosti na vseh področjih politike in z zagotavljanjem pravičnega in vključujočega prehoda za vse.⁷¹

3. Program znanj in spretnosti za Evropo za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost (Skills Agenda)

Pandemija COVID-19 je vplivala na milijone ljudi v EU, ki so izgubili službo ali doživeli znatno izgubo dohodka, zato bodo morali pridobiti novo znanje ter se preseliti na nova delovna mesta oziroma v druge sektorje. Kriza leta 2020 je pokazala na pomen pripravljenosti na digitalizacijo in urejanje e-sistemov kakor tudi na ustrezno odzivanje na področju kibernetne varnosti. Za mlade je vstop na trg dela zaradi teh razmer še zahtevnejši. Evropski okvir kompetenc za pomoč pri razvoju in ocenjevanju znanja, spretnosti in ravnanja na področju podnebnih sprememb in trajnostnega razvoja predvideva tudi proaktivno izpopolnjevanje in prekvalifikacije.

Dokument je bil posodobljen junija 2020 in predvideva naslednjih 12 dejavnosti za izboljšanje pogojev pridobivanja znanja in temeljnih zmožnosti ter prilagajanje potrebam trga dela: 1. pakt za spretnosti (s tremi središči: za mreženje, središče znanja, za svetovanje in vire), 2. krepitev inteligence, 3. strategije spretnosti in zavodi za zaposlovanje, 4. predlog priporočila Sveta o poklicnem izobraževanju in usposabljanju, 5. evropske univerze, 6. spretnosti za podporo dvojnemu prehodu (zelenemu in digitalnemu), 7. izboljšanje naravoslovno-matematičnih profilov diplomantov; prečne spretnosti s spretnostmi podjetnosti, 8. spretnosti za življenje, 9. individualni učni računi, 10. evropski pristop k mikrokvalifikacijam, 11. nova platforma Europass, 12. izboljšanje okvira za sprostitev naložb držav članic in zasebnih vlaganj v znanje in spretnosti.

4. Evropski izobraževalni prostor (European Education Area – EEA)

Poudarja spretnosti in vseživljenjsko učenje kot osnovo za okrevanje po pandemiji COVID -19. Poudarja pomen upravljanja in sodelovanja ter povezovanja različnih politik, partnerstvo z različnimi deležniki na evropski, regionalni in lokalni ravni; skupno načrtovanje ukrepov in izvajanje (na primer tudi krožno gospodarstvo in trajnostni razvoj) je ključno; iskanje rešitev za izzive, povezane z demografskimi gibanji, podnebnimi spremembami in novimi tehnologijami, in sicer z oblikovanjem strateškega, mednarodnega, sinhroniziranega in strokovnega pristopa. Prvi sveženj ukrepov je osredotočen na tri področja: 1. ključne

zmožnosti za vseživljenjsko učenje, 2. digitalne spretnosti, 3. skupne vrednote in vključujoče izobraževanje.

5. Akcijski načrt za digitalno izobraževanje (Digital Education Action Plan, 2021–2027)

Novi temelji za digitalno izobraževanje v digitalni dobi (2021–2027) so vizija EK za visokokakovostno, vključujoče in dostopno digitalno izobraževanje v Evropi. Spoznanja ob krizi v pandemiji COVID-19, ko se je tehnologija v izobraževanju uporabljala v največjem obsegu do zdaj, nujno narekujejo dve strateški prednostni nalogi: 1. podporo razvoju visokokakovostnega in zmogljivega ekosistema digitalnega izobraževanja (tehnična, povezanost, naložbe v opremo, učne lekcije 2020, etične smernice in podobno); 2. krepitev digitalnih spretnosti in konkurenčnost za digitalni prehod. Načrt daje podporo: Programu znanj in spretnosti (Digitalne spretnosti učenja in poučevanja za vse) in Priporočilom Sveta za digitalni prehod poklicnega izobraževanja.

6. Poti izpopolnjevanja – nove priložnosti za odrasle

Priporočila Sveta (2016) na podlagi 29 točk predlagajo 25 ukrepov v skladu z zakonodajo držav članic, razpoložljivimi sredstvi in sodelovanjem s socialnimi partnerji. Temeljni namen je z ustreznim svetovanjem, terenskim delom in drugimi podpornimi mehanizmi odraslim pomagati do: 1. pridobivanja minimalne ravni pismenosti, računanja in digitalnih spretnosti; 2. pridobivanja spretnosti za napredovanje na višjo raven kvalifikacije ali izobrazbe (stopnja 3 ali 4 v evropskem ogrodju kvalifikacij (EOK)). Dostop do kakovostnih učnih priložnosti poteka v treh korakih: odrasli presodijo in ocenijo svoje spretnosti; zagotavljanje sistemsko urejene ponudbe za učenje in izobraževanje; zagotavljanje sistema vrednotenja predhodno pridobljenega znanja.

7. Zelena knjiga o staranju (spodbujanje solidarnosti in odgovornosti med generacijami)

V zadnjih petih desetletjih se je pričakovana življenjska doba ob rojstvu podaljšala za približno 10 let tako za moške kakor za ženske. Demografski profil regij EU se zelo razlikujejo, zlasti med mestnimi in podeželskimi območji, pri čemer se nekateri kraji znatno starajo, v drugih pa se obseg delovno sposobnega prebivalstva povečuje. V Sloveniji se prebivalstvo močno stara, po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je bilo v letu 2019 več kot 30 % vsega prebivalstva prejemnikov pokojnin, od teh je 20 % starih več kot 65 let.

8. Evropski steber socialnih pravic

Določa načela, ki se neposredno ali posredno nanašajo na področja, na katera vpliva staranje. Ta so med drugim: starostni dohodki in pokojnine, dolgotrajna oskrba, zdravstveno varstvo, vključevanje invalidov, socialna zaščita, usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja, usposabljanje in vseživljenjsko učenje. Javne politike imajo pomembno podporno vlogo pri vlaganju v znanje in spretnosti ljudi v vseh življenjskih obdobjih. Nenehno vlaganje v učenje ima številne pozitivne učinke, na primer: pomaga odložiti začetek demence; preprečuje upad kognitivnih sposobnosti, povezanih s starostjo; ohranja aktivno sodelovanje v družbi in razvija državljanske zmožnosti.

9. Akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic

AN je EK objavila 4. marca 2021 in predstavlja prispevek EK k izvajanju načel evropskega stebra socialnih pravic. Namen AN je, da bi pri zagotavljanju močne socialne Evrope prešli od načel k dejanjem, posodobili socialna pravila, hkrati pa uspešno obravnavali

spremembe zaradi novega družbenega, tehnološkega in gospodarskega razvoja ter socialno-ekonomskih posledic pandemije. AN se osredotoča na ukrepe za boljša in številnejša delovna mesta, znanja in spretnosti za prihodnost ter socialno zaščito in vključenost. Vključuje krovne cilje do leta 2030, in sicer 78- % stopnjo zaposlenosti, 60- % vključenost odraslih v usposabljanje na letni ravni in 15 milijonov manj ljudi, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost.

10. Priporočilo Komisije (EU) 2021/402 z dne 4. marca 2021 o učinkoviti aktivni podpori zaposlovanju (EASE) po krizi zaradi COVID-19⁷²

Priporočilo predlaga državam članicam, da razvijejo usklajene svežnje politik, ki bi združevale začasne in trajne ukrepe, s katerimi se lahko države članice spopadejo z izzivi na trgu dela, ki jih je povzročila pandemija, s ciljem, da uspešno izpeljejo zeleni in digitalni prehod. Ti svežnji ukrepov bi morali vključevati tudi priložnosti za izpopolnjevanje in prekvalificiranje ter podporne ukrepe, ki bi zajemali na primer celovite strategije za znanja in spretnosti za različne gospodarske sektorje, napovedovanje znanj in spretnosti, ponudbo izobraževanja in usposabljanja glede na potrebe trga dela, pravico do kakovostnega usposabljanja in poklicnega svetovanja odraslih ter okrepitev zmogljivosti na področju priznavanja in vrednotenja učenja in izkušenj, pridobljenih zunaj formalnega izobraževanja in usposabljanja.

11. Priporočilo Sveta z dne 30. oktobra 2020 o Mostu do delovnih mest – okrepitev jamstva za mlade in nadomestitvi Priporočila Sveta z dne 22. aprila 2013 o vzpostavitvi jamstva za mladino

Jamstvo za mlade je zaveza evropskih držav, da vsaki mladi osebi do 29 let ponudijo kakovostno zaposlitev, vključitev v izobraževanje, vajeništvo ali pripravništvo v času do štirih mesecev po koncu izobraževanja ali nastanku brezposelnosti. V okviru okrepljenega jamstva za mlade se namenja večja teža predhodnim fazam in preventivnim dejavnostim pred vstopom mlade osebe na trg dela. V priporočilih je poudarjena potreba po izobraževanju in usposabljanju za pridobitev ustreznega znanja in veščin, pri čemer je velik poudarek na digitalnih, zelenih, podjetniških zmožnostih in veščinah vodenja kariere.

4. Dosežki spretnosti odraslih v sodelujočih državah po raziskavi PIAAC

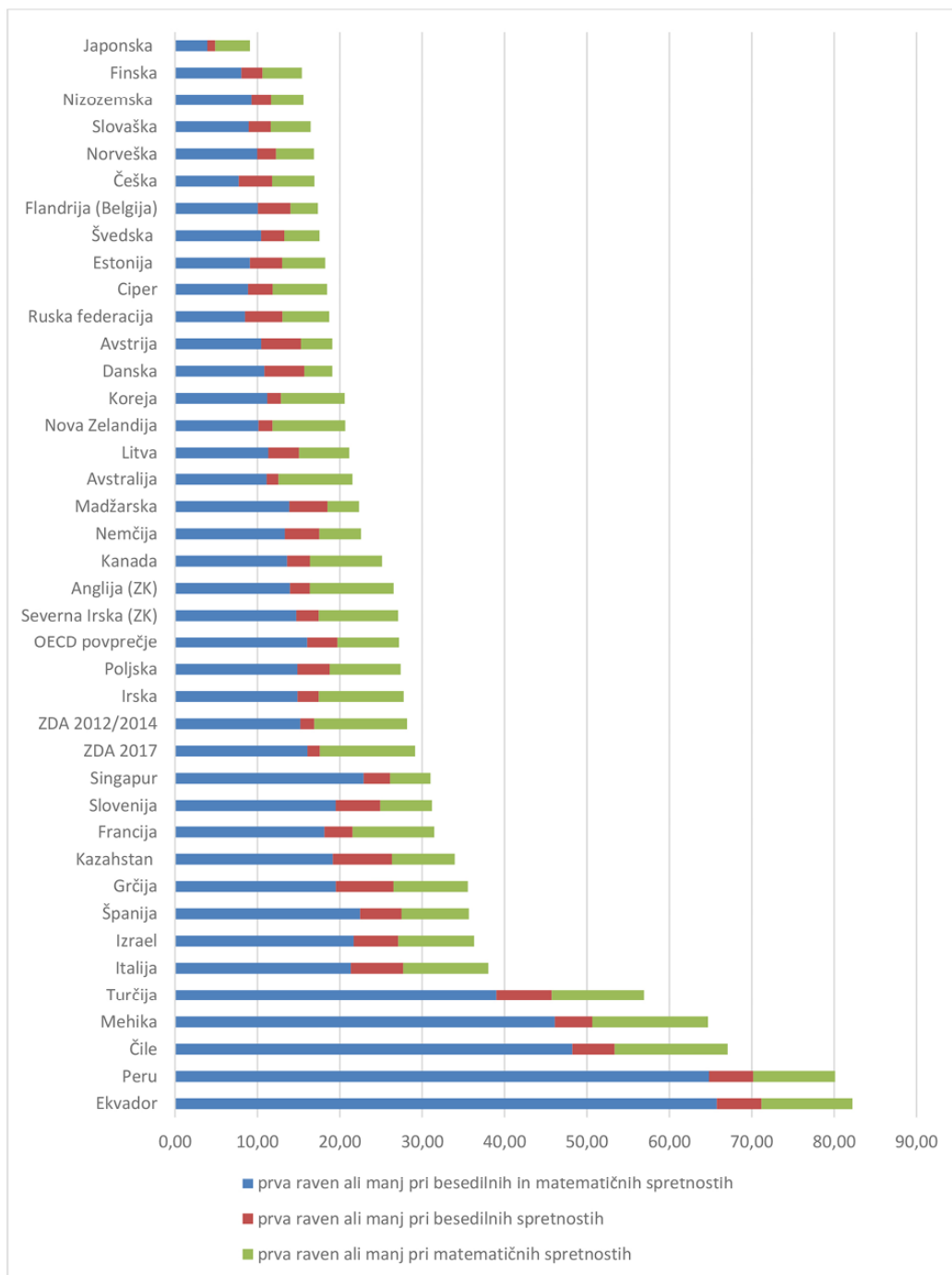
Preglednica 16: Deleži odraslih po ravneh v besedilnih spretnostih v Sloveniji v primerjavi z državami in povprečjem OECD

Države	Pod 1. ravno	1. raven	2. raven	3. raven	4/5. raven
Ekvador	33,5	37,6	23,1	4,9	0,3
Peru	35,1	35,0	23,0	5,6	0,5
Mehika	16,3	34,3	37,1	10,9	0,8
Turčija	12,7	33,1	40,2	11,5	0,5
Čile	20,3	33,1	31,8	12,9	1,6
Kazahstan	4,0	22,3	48,5	23,3	1,7
Italija	5,5	22,2	42,0	26,4	3,3
Grčija	4,9	21,6	41,0	26,0	5,5
Španija	7,2	20,3	39,1	27,8	4,8

Slovenija	6,0	18,9	37,7	31,2	5,6
Izrael	8,0	19,0	33,0	29,3	8,1
Ciper	1,6	10,3	33,0	32,1	5,4
Litva	2,2	12,9	39,7	34,6	6,2
Francija	5,3	16,2	35,9	34,0	7,7
Madžarska	4,3	14,2	38,7	35,4	6,6
Singapur	10,1	16,0	30,5	32,3	10,1
Severna Irska	2,5	14,9	36,2	34,3	9,8
Irska	4,3	13,2	37,6	36,0	8,5
Poljska	3,9	14,8	36,5	35,0	9,7
Povprečje OECD	4,8	15,0	34,3	34,6	10,1
ZDA 2017	3,6	14,0	31,5	32,9	12,8
Avstrija	2,5	12,8	37,2	37,3	8,4
Nemčija	3,3	14,2	33,9	36,4	10,6
ZDA 2012/2014	4,1	12,9	31,6	34,6	12,9
Velika Britanija	3,3	13,1	33,1	36,0	13,2
Koreja	2,2	10,6	37,0	41,7	8,1
Danska	3,8	11,9	34,0	39,9	10,0
Republika Češka	1,5	10,3	37,5	41,4	8,7
Kanada	3,8	12,6	31,7	37,3	13,7
Belgija (flamski del)	2,7	11,3	29,6	38,8	12,4
Republika Slovaška	1,9	9,7	36,2	44,4	7,4
Ruska federacija	1,56	11,48	34,91	41,20	10,84
Estonija	2,01	11,00	34,27	40,60	11,73
Norveška	2,98	9,28	30,18	41,62	13,69
Nova Zelandija	2,52	9,31	30,18	40,34	15,75
Avstralija	3,13	9,42	29,16	39,37	17,01
Švedska	3,68	9,58	29,08	41,57	16,08
Nizozemska	2,56	9,12	26,43	41,48	18,15
Finska	2,66	7,95	26,50	40,70	22,19
Japonska	0,56	4,30	22,77	48,56	22,56

Vir: Source: Survey of Adult Skills (PIAAC, OECD, 2018)

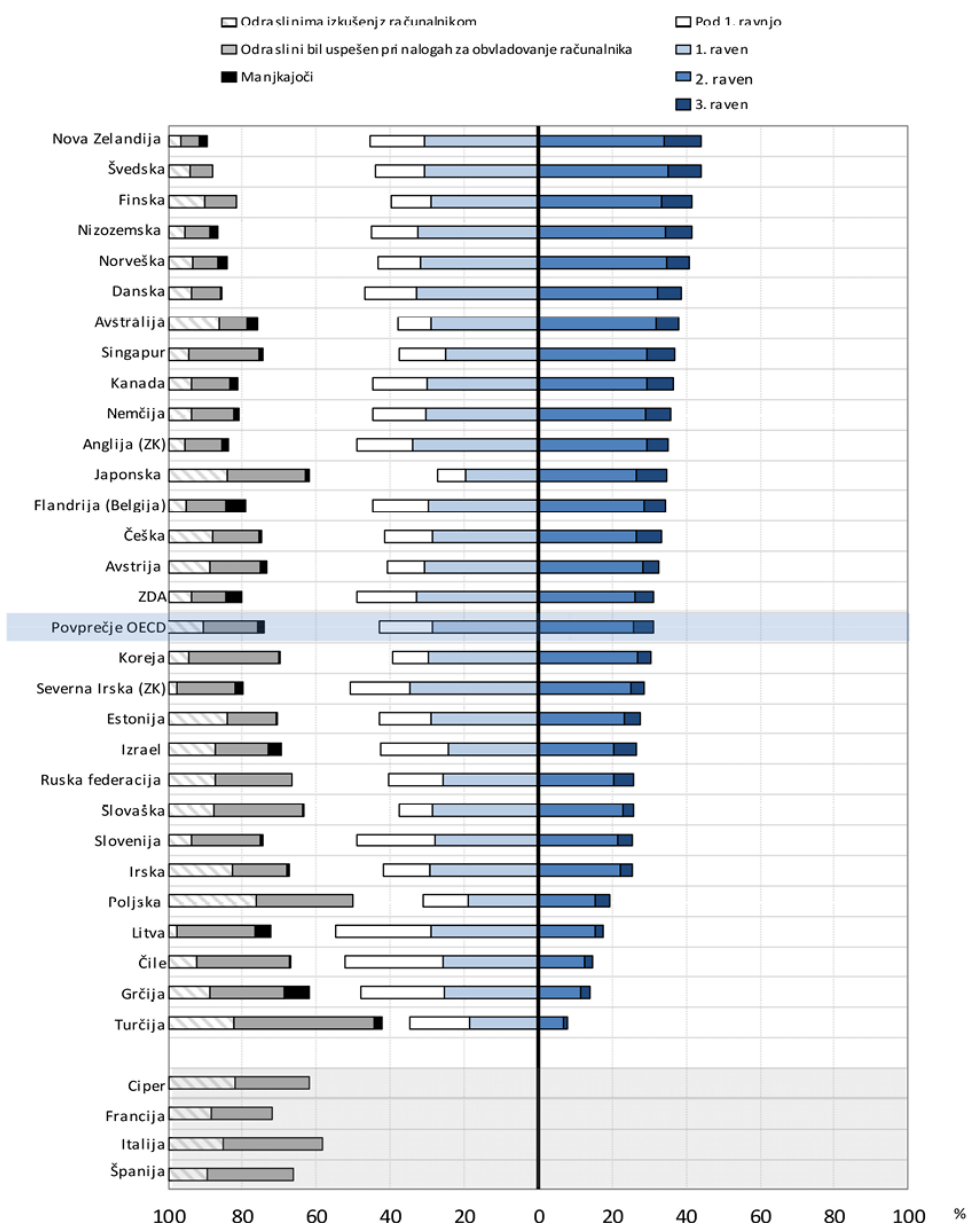
Slika 8: Deleži odraslih, ki so dosegli prvo raven in manj pri besedilnih in/ali pri matematičnih spretnostih, v Sloveniji v primerjavi z drugimi sodelujočimi državami in povprečjem OECD

Vir: Survey of Adult Skills (PIAAC, OECD, 2018)

Slika 9. Uspešnost pri reševanju problemov v tehnološko bogatih okoljih

Delež odraslih od 16. do 65. leta starosti po ravneh v padajočem vrstnem redu glede na skupni delež odraslih, ki so dosegli 2. in 3. raven

5. Seznam kazalnikov

Krovni kazalniki:

1. Iz raziskovanja Aktivno in neaktivno prebivalstvo (ANP4t). Stopnja udeležbe prebivalstva v starosti od 25 do 64 let v VŽU se bo z 8,4 % v letu 2020 povečala na 19 % v letu 2030.
2. Iz Ankete o izobraževanju odraslih (AIO). Stopnja udeležbe prebivalstva v starosti od 25 do 64 let v VŽU se bo s 46 % v letu 2016⁷³ povečala na 66 % v letu 2030.
3. Iz raziskovanja Aktivno in neaktivno prebivalstvo (ANP12m). Stopnja udeležbe prebivalstva v starosti od 25 do 64 let v VŽU se bo iz preračunane vrednosti 40,3 % v letu 2016 povečala na 60 % v letu 2030.

Kazalniki prvega prednostnega področja:

1. V javnoveljavne izobraževalne programe za odrasle, po katerih se ne pridobi javnoveljavna izobrazba, se bo vključilo najmanj 70 % več odraslih kakor leta 2019.

2. Delež odraslih v starosti od 24 do 65 let z najnižjimi dosežki v besedilnih in matematičnih spretnostih se bo znižal z 31 % (PIAAC 2016) na manj kot 20 %.
3. Vključenost odraslih v starosti od 55 do 64 let v katero koli obliko organiziranega izobraževanja se bo s 27 % (AIO 2016) povečala na 35 % (AIO 2028).
4. Vključenost starejših odraslih v starosti od 65 do 74 let v VŽU se bo s 4,0 % (ANP4t; 2019) povečala na 5,5 % (ANP4t; 2030).
5. Vključenost nižje kvalificiranih odraslih v starosti od 25 do 64 let (ISCED 0-2) v VŽU v zadnjih 12 mesecih bo vsaj 30- % do leta 2030.
6. Delež odraslih v starosti od 16 do 74 let z doseženimi najmanj temeljnimi digitalnimi spretnostmi bo 70- % do leta 2030.

Kazalniki drugega prednostnega področja:

1. Delež vključenih odraslih v program OŠO v starosti od 45 do 55 let se bo od leta 2020 do leta 2030 vsako leto povečal za 2 % glede na predhodno leto.
2. Delež odraslih v starosti od 25 do 64 let z dokončano najmanj štiriletno srednjo strokovno izobrazbo se bo z 62,8 % v letu 2019 povečal na 68 % v letu 2030.

Kazalnika tretjega prednostnega področja:

1. Od vključenih oseb v APZ (brezposelni in zaposleni) bo 50 % vključenih v programe izobraževanja in usposabljanja do leta 2030.
2. Delež podeljenih NPK v okviru APZ se bo do leta 2030 povečal za najmanj 40 % glede na leto 2020.

Kazalnika četrtega prednostnega področja:

1. Izpeljava raziskave v drugem ciklu PIAAC v Sloveniji.
2. Izpeljava najmanj treh CRP za potrebe izobraževanja odraslih.
3. Izpeljava šestih razvojnih projektov na državni ravni za prenos teoretskih in raziskovalnih spoznanj v izobraževanje odraslih.

Kazalnik petega prednostnega področja:

Delež odraslih vključenih v svetovalno dejavnost, ki se izvaja kot javna služba, se bo do leta 2030 povečal za vsaj 20 % glede na leto 2020.

6. Seznam kratic

ACS	Andragoški center Republike Slovenije
ADS	Anketa o delovni sili
AIO	Anketa o izobraževanju odraslih
APZ	aktivna politika zaposlovanja
AVP	Javna agencija RS za varnost prometa
BDP	bruto družbeni proizvod
BZ	Borza znanja
CEDEFOP	Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja
COVID-19	Koronavirusna bolezen (COVID-19) je nalezljiva bolezen, ki jo povzroča novoodkriti koronavirus.
CPI	Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje
CRP	ciljni raziskovalni program

EK	Evropska komisija
ESS	evropski socialni sklad
EU	Evropska unija
EU 28	28 držav članic Evropske unije
EU 27	27 držav članic Evropske unije, brez Velike Britanije
EUROSTAT	Evropski statistični urad
EQF	evropsko ogrodje klasifikacij (European qualifications framework)
IKT	informacijska in komunikacijska tehnologija
ILA	individualni izobraževalni račun (Individual Learning Account)
ISCED	mednarodna standardna klasifikacija izobraževanja (international standard classification of education)
ISIO	informativno-svetovalna dejavnost v izobraževanju
JAK	Javna agencija Republike Slovenije za knjigo
JSKD	Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti
JŠRIPS	Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije
LPIO	letni programi izobraževanja odraslih
LU	Ljudska univerza – javna organizacija za izobraževanje odraslih
MDDSZ	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Republike Slovenije
MGRT	Ministrstvo za gospodarstvo, razvoj in tehnologijo Republike Slovenije
MIZŠ	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije
MJU	Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije
MK	Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije
MNZ	Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije
MOP	Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije
MP	Ministrstvo za pravosodje Republike Slovenije
MZ	Ministrstvo za zdravje Republike Slovenije
MZI	Ministrstvo za infrastrukturo Republike Slovenije
MZZ	Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije
MO	Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije
NOO	Nacionalni načrta za okrevanje in odpornost, 72. seja vlade 28. aprila 2021
NPIO	Nacionalni program izobraževanja odraslih
NPK	nacionalne poklicne kvalifikacije

NQF	nacionalno ogrodje klasifikacij (national qualifications framework)
OECD	Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj
PIAAC	Programme for the International Assessment of Adult Competencies
ReNPIO13–20	Resolucija o nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za obdobje 2013–2020
SOK	Slovensko ogrodje kvalifikacij
SPIRIT	Javna agencija Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije
SPOT	Slovenska poslovna točka
SRS	Strategija razvoja Slovenije
SSU	središče za samostojno učenje
STO	Slovenska turistična organizacija
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
SVRK	Služba Vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko
TVU	teden vseživljenjskega učenja
UMAR	Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj
UNEP	The United Nations Environment Programme
UOIM	Urad Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov
VKO	vseživljenjska karierna orientacija
VŽU	vseživljenjsko učenje
ZIO-1	Zakon o izobraževanju odraslih
ZNPK	Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah
ZOFVI	Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja
ZVIŠ	Zakon o višjem strokovnem izobraževanju
ZVoz-1	Zakon o voznikih
ZPSI-1	Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju
ZRSZ	Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje
ZZZS	Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
ZKme-1	Zakon o kmetijstvu
ZUTD	Zakon o urejanju trga dela
ZG	Zakon o gozdovih
ZKnj-1	Zakon o knjižničarstvu
ZVKD-1	Zakon o varstvu kulturne dediščine
ZZDej	Zakon o zdravstveni dejavnosti

ZZZS	Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
------	--

7. Viri in literatura

1. Adult population with potential for upskilling and reskilling – Slovenia. CEDEFOP. Pridobljeno s https://www.cedefop.europa.eu/files/slovenia_country_factsheet.pdf.
2. Adult Learning and Education (ALE) – Because the future cannot wait: Contribution of International Council for Adult Education (ICAE) to the UNESCO's Futures of Education Initiative. 2020. International Council for Adult Education. Pridobljeno s <https://bit.ly/2ObZrps>
3. Agenda 2030 o vzdržnem razvoju (Sustainable Development Agenda). United Nations. Pridobljeno s <https://www.un.org/sustainabledevelopment/development-agenda/>.
4. Akcijski načrt za digitalno izobraževanje (Digital Education Action Plan 2021- 2027). European Commission. Pridobljeno s https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/digital-education-action-plan_en.
5. Analiza o uresničevanju ReNPIO 2013–2020 v letih 2014, 2015 in 2016. Andragoški center Slovenije. Pridobljeno s https://www.acs.si/wp-content/uploads/2019/02/Analiza_uresnicevanja_ReNPIO_2013-2020_v_letih_2014_2015_in_2016-1.pdf.
6. Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji. 2011. Ministrstvo za šolstvo in šport. Pridobljeno s http://pefprints.pef.uni-lj.si/1195/1/bela_knjiga_2011.pdf.
7. Benefits of Lifelong Learning – BeLL 2012-2014. 2014. German Institute for Adult Education. Pridobljeno s <http://www.bell-project.eu/cms/wp-content/uploads/2014/06/final-report1.pdf>.
8. COVID–19: Anketa o izobraževanju odraslih v Sloveniji v obdobju nedelovanja izobraževalnih zavodov. 2020. European Association for Education of Adults. Pridobljeno s <https://enovicke.acs.si/anketa-eaea-o-delovanju-izobrazevanja-odraslih-v-casu-covid-19-prispevek-slovenije/>.
9. Digitalna Slovenija 2020 – strategija razvoja informacijske družbe do leta 2020. Ministrstvo za javno upravo. Pridobljeno s <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MJU/DID/Strategija-razvoja-informacijske-druzbe-2020.pdf>.
10. Embracing the Culture of Lifelong Learning: Contribution to the Futures of Education initiative. 2020. UNESCO Institute for Lifelong Learning. Pridobljeno s <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374112>.
11. EUROSTAT podatkovna baza. Pridobljeno s <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.
12. Evropski izobraževalni prostor (European Education Area – EEA). 2020. European Commission. Pridobljeno s https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area_en.
13. Evropski zeleni dogovor. Evropski svet. Pridobljeno s <https://www.consilium.europa.eu/sl/policies/green-deal/>
14. Izhodišča za pripravo javnoveljavnih programov za odrasle. 2020. Andragoški center Slovenije. Pridobljeno s <https://www.acs.si/digitalna-bralnica/izhodišca-za-pripravo-javnoveljavnih-izobrazevalnih-programov-za-odrasle/>.
15. Kodelja, K. (2004). O pojmu splošne izobrazbe. V: Zbornik prispevkov mednarodnega posveta o splošni izobrazbi. Portorož, 16. in 17. april 2004.
16. Muršak, J. Temeljni pojmi poklicnega in strokovnega izobraževanja. 2012. Andragoški center Slovenije. Ljubljana.
17. Nacionalna strategija za razvoj bralne pismenosti 2019–2030. 2019. Andragoški center Slovenije. Pridobljeno s <https://www.gov.si/novice/2020-01-15-nacionalna-strategija-za-razvoj-bralne-pismenosti-za-obdobje-2019-2030/>.
18. Nacionalni načrt za okrevanje in odpornost. <https://www.eu-skladi.si/sl/po-2020/nacrt-za-okrevanje-in-krepitev-odpornosti>

19. Načrt okrevanja za Evropo. 2020. Načrt okrevanja za Evropo. Pridobljeno s https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_sl.
20. Operativni program izvajanja kohezijske politike v obdobju 2014–2020. 2020. Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. Pridobljeno s https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/kljucni-dokumenti/op_slo_web.pdf.
21. Opolnomočenje odraslih po poteh usposabljanja. (CEDEFOP). Pridobljeno s https://www.cedefop.europa.eu/files/3081_en.pdf.
22. Opolnomočenje odraslih za aktivno sodelovanje pri postopkih prekvalifikacij ali dokvalifikacij. Pridobljeno s https://www.cedefop.europa.eu/files/slovenia_country_factsheet.pdf.
23. Politika in praksa vseživljenjskega svetovanja v EU: trendi, izzivi in priložnosti. 2020. Pridobljeno s https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8284&furtherPubs=yes&fbclid=IwAR3mbOvzWK9wS6pbejYWL7yGpc_eBi8kzN2EmZ__OMa0G4GA6Zzpq6vCXjM.
24. Poročila o uresničevanju LPIO 2017, 2018 in 2019. Andragoški center Slovenije. Pridobljeno s <https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-izobrazevanje-znanost-in-sport/>.
25. Poti izpopolnjevanja – nove priložnosti za odrasle. Evropska komisija. Pridobljeno s <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1224&langId=sl>.
26. Poti izpopolnjevanja – Strateški okvir izobraževanja in usposabljanja (Post ET 2020). Svet Evropske unije. Pridobljeno s https://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-framework_en.
27. Pravilnik o standardih in normativih za financiranje in izvajanje javne službe na področju izobraževanja odraslih. 2020. Uradni list RS, št. 6/18. Pridobljeno s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV14115>.
28. Priporočila OECD za izboljšanje upravljanja izobraževanja odraslih. 2018. OECD. Pridobljeno s <https://www.oecd.org/skills/nationalskillsstrategies/Skills-Strategy-Implementation-Guidance-for-Slovenia-Executive-Summary-Slovenian.pdf>.
29. Program za mednarodno ocenjevanje kompetenc odraslih (Programme for International Assessment of Adult Competences – PIAAC). 2016. OECD. Pridobljeno s <https://pismenost.acs.si/wp-content/uploads/2017/10/Skills-Matter-Slovenia-Slovenian-Version.pdf>.
30. Program znanj in spretnosti – (Skills Agenda). European Commission. Pridobljeno s <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223&langId=en>.
31. Resolucija o nacionalnem programu izobraževanja odraslih (ReNPIO 2013-2020). Uradni list RS, št. 90/13 in 6/18. Pridobljeno s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=RESO97>.
32. Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za 2020–2030 (ReNPVO20–30). 2020. Uradni list RS, št. 31/20. Pridobljeno s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ODLO1985>.
33. Sklepi Sveta o ključni vlogi politik vseživljenjskega učenja pri omogočanju družbam, da bi pri obravnavi tehnološkega in zelenega prehoda podpirale vključujočo in trajnostno rast. 2019. Svet Evropske unije. Pridobljeno s [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019XG1118\(01\)&from=SL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019XG1118(01)&from=SL).
34. Slovenska strategija pametne specializacije (S4). Pridobljeno s https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/kljucni-dokumenti/s4_strategija_v_dec17.pdf.
35. Smernice za izvajanje svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih, ki se izvaja kot javna služba. 2020. Andragoški center Slovenije. Pridobljeno s <https://www.acs.si/digitalna-bralnica/smernice-za-izvajanje-svetovalne-dejavnosti-v-izobrazevanju-odraslih-ki-se-izvaja-kot-javna-sluzba/>.
36. Smernice za izvajanje ukrepov Aktivne politike zaposlovanja za obdobje 2021–2025. 2021. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Pridobljeno s <https://www.gov.si teme/aktivna-politika-zaposlovanja/>.

37. Strategija dolgožive družbe. 2017. UMAR. Pridobljeno s https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/kratke_analize/Strategija_dolge_zive_druzbe/Strategija_dolge_zive_druzbe.pdf.
38. Strategija razvoja in uporabe spretnosti. 2018. OECD. Pridobljeno s <https://pismenost.acs.si/wp-content/uploads/2017/10/Skills-Strategy-Diagnostic-report-Slovenia.pdf>.
39. Strategija razvoja Slovenije 2030. 2017. Vlada Republike Slovenije. Pridobljeno s https://www.gov.si/assets/vladne-sluzbe/SVRK/Strategija-razvoja-Slovenije-2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf.
40. Strategije višjega strokovnega izobraževanja v Republiki Sloveniji za obdobje 2020 – 2030. Uradni list 4/93. Pridobljeno s <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=STRA77>.
41. Strateške podlage za prenovo programa OŠO. 2019. Andragoški center Slovenije. Pridobljeno s <https://www.acs.si/digitalna-bralnica/strateske-podlage-za-prenovo-programa-osnovna-sola-za-odrasle/>.
42. Strokovne podlage in izhodišča NPIO 2021-2030. 2020. Andragoški center Slovenije. Pridobljeno s <https://web.acs.si/renpio2021-2030/>
43. SURS podatkovna baza. Pridobljeno s <https://www.stat.si/statweb>.
44. Uredba o dokumentih razvojnega načrtovanja in postopkih za pripravo predloga državnega proračuna. 2010. Uradni list RS, št. 54/10 in 35/18. Pridobljeno s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED5312>.
45. Zakon o izobraževanju odraslih (ZIO-1). 2018. Uradni list RS, št. 6/18 in 189/20 – ZFRO. Pridobljeno s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7641>.
46. Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja. 1996. Uradni list RS, št. 16/07. Pridobljeno s <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO445>.
47. Zakon o slovenskem ogrođju kvalifikacij. 2015. Uradni list RS, št. 104/15. Pridobljeno s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO6958>.
48. Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju. 2006. Uradni list RS, št. 79/06, 68/17 in 46/19. Pridobljeno s <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4325>.
49. Zakon o višjem strokovnem izobraževanju (ZVIŠ). 2004. Uradni list RS, št. 86/04 in 100/13. Pridobljeno s <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4093>.
50. Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (ZNPk) (Uradni list RS, št. 1/07 – uradno prečiščeno besedilo in 85/09)
51. Zakon o kmetijstvu (ZKme-1) (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17 in 22/18)
52. Zakon o urejanju trga dela (ZUTD) (Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 – ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13, 32/14 – ZPDZC-1, 47/15 – ZZSDT, 55/17, 75/19, 11/20 – odl. US, 189/20 – ZFRO in 54/21)
53. Zakon o gozdovih (ZKme-1) (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16)
54. Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1) (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg)
55. Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1) (Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 – ZUJIK in 92/15)
56. Zakon o zdravstveni dejavnosti (ZZDej) (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17, 1/19 – odl. US, 73/19, 82/20, 152/20 – ZZUOOP in 203/20 – ZIUPOPVE)
57. Zakon o tujcih (ZTuj-2) (Uradni list RS, št. 50/11 (57/11 – popr.), 26/14, 45/14 – UPB1, 90/14, 19/15, 47/15 – ZZSDT, 5/17, 16/17 – UPB5, 59/17, 1/18 – UPB6 (9/18 – popr.), 62/19 – odl. US, 57/21, 91/21 – UPB9 (95/21 – popr.)
58. Zakon o mednarodni zaščiti (ZMZ-1) (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo in 54/21)
59. Zakon o voznikih (ZVoz-1) (Uradni list RS, št. 85/16, 67/17, 21/18 – ZNOrg, 43/19 in 139/20)